

Profesor Toni Samek: Informacijska etika i društvena odgovornost u školovanju knjižničara i informacijskih stručnjaka: prema boljoj akademskoj zajednici

Sažetak: Etos predvodnika školovanja na svim našim knjižničarskim i informacijskim studijima vjerojatno je imao svoj početak u lokalnim uspjesima i neuspjesima u poučavanju, no danas obuhvaća i utjecaj na poboljšanje poučavanja i učenja među studentima, kolegama, ustanovama i širim zajednicama u globalnom akademskom svijetu. To uključuje borbu za stvaranje dobrih uvjeta koji omogućuju uspješno učenje i poučavanje u našim vlastitim akademskim ustanovama, fakultetima, sveučilištima, disciplinama i konačno u cijelom visokom obrazovanju. Uvijek ima još više posla koji treba obaviti dok se akademska zajednica, kao i svaka organizacija, susreće s problemima (poput jednakosti, boljeg financiranja, vanjskih političkih pritisaka države, utjecaja korporacija). Kako vrijeme prolazi u akademskoj se zajednici stalno javljaju novi izazovi koji traže našu pažnju i utvrđivanje politike (npr. intelektualno vlasništvo u digitalnom vremenu, sklapanje ugovora za “računalstvo u oblaku”, novi postupci izbora u zvanje za znanstvenike pripadnike manjina, privatizacija, savjetodavna služba za znanstvenike koje ugrožavaju mjere donesene poslije 9/11, povećanje školarina, mogućnost pristupa školovanju). Na visokoškolsko obrazovanje značajno utječu čimbenici poput prijelaza s općeg obrazovanja na vokacijsku izobrazbu, novog ujednačavanja modela školovanja na daljinu, urušavanja statusa profesora, povremenog zapošljavanja, novih kodeksa uključivanja i ponašanja, decentralizacije akademskog osoblja. Može se predvidjeti da je budućnost visokoškolskog obrazovanja u decentraliziranom modelu, oslonjenom na obrazovanje na daljinu i satelitski kampus, u kojemu će mnogi od nas poučavati iz ureda u svojoj kući i/ili s mobilnom tehnologijom izvana i to gotovo sigurno za više ustanova. Taj model unosi promjene u način rada u akademskoj zajednici, uključivši poučavanje. Možda će kritike modela najviše utjecati na angažiranje nekih od nas kao predvodnika u obrazovanju u idućim mjesecima i godinama. Pregovori koji nas čekaju tiču se ponajviše nastavnika kakve danas poznajemo, a koji će morati naučiti kako preživjeti i angažirati se u budućnosti i u konačnici povezati učionicu i virtualnu učionicu s javnim životom. Zašto bi se bibliotekarstvo i informacijska znanost trebali angažirati? Možda je najvažnija uloga nastavnika u društvu da zaštiti i promiče pravo na obrazovanje i popratan nastanak i zaštitu znanja i pristupa znanju. To nas vraća Jeffersonovom načelu informiranog građanstva. U tom smo nastojanju stvaratelji demokratskog obrazovanja. Danas to uključuje i novo ljudsko pravo na digitalnu inkluziju. Zahvaljujući svom radnom mjestu na fakultetima bibliotekarstva i informacijskih znanosti, posebno smo dobro locirani da možemo dati svoj doprinos. Uspjeh akademske zajednice počiva u velikoj mjeri na izvrsnom funkcioniranju knjižničnih i informacijskih sustava. I doista, svi mi u akademskoj zajednici jako smo zainteresirani za pristup informacijama, privatnost i tajnost, intelektualno vlasništvo, čuvanje i zaštitu posebnih zbirki knjižnične i arhivske građe, intelektualnu i akademsku slobodu, slobodan protok ljudi i ideja, slobodan pristup internetu, najširi mogući pristup bazama podataka itd. Pomislite samo koliki od nas nas budno prate zbivanja vezana uz autorsko pravo. Ulozi su visoki. Kao što je upozorio H. G. Wells “povijest čovječanstva sve je više nalik na utrku između obrazovanja i katastrofe”. Profesorn Toni Samek moli da joj se pridružite u raspravi.

BIOGRAFSKI PODACI:

Dr. TONI SAMEK professorica je na Fakultetu knjižničnih i informacijskih znanosti na Sveučilištu Alberta u Kanadi i istraživačica u Centru za globalno građanstvo, obrazovanje i istraživanje istoga sveučilišta.

Autorica je knjiga: *Intellectual freedom and social responsibility in American librarianship: 1967-1974* (2001.) i *Librarianship and human rights: a twenty-first century guide* (2007.) Jedna je od urednica knjige *She was a booklegger: remembering Celeste West* (2010.)

Dvaput je predsjedala Savjetodavnim odborom za intelektualnu slobodu Kanadskog knjižničarskog društva, a dugo je godina bila i predstavnica tog Društva u Odboru za slobodu govora Vijeća za knjige i periodiku Kanade. Sada je članica u drugom mandatu Odbora za akademsku slobodu i izbore nastavnika Kanadske udruge sveučilišnih nastavnika.

Godine 2006. imenovana je članicom za informacijsku etiku u Centru za istraživanje informacijske politike na Fakultetu informacijskih studija Sveučilišta Wisconsin, Milwaukee. Godine 2007. dobila je nagradu časopisa *Library Journal* za poučavanje, a 2009. nagradu za najboljeg nastavnika Fakulteta pedagogije na Sveučilištu Alberta. Godine 2012. primila je 3M National Teaching Fellowship (najprestižniju nagradu u visokoškolskom obrazovanju u Kanadi), kao prvi nastavnik bibliotekarstva i informacijske znanosti koji je dobio tu nagradu.